

1.

Lag om ändring av arkivlagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i arkivlagen (831/1994) 2 § 2 mom., 12–13 §, 15, 18 och 21 a §, av dem 21 a § sådan den lyder i lag 1146/2016,

ändras rubriken för 1 kap., 1 §, 6–11 §, 14–14 a § och 16 §, rubriken för 5 kap., 17 §, 19 § 1 mom., 20–21 § och 21 b §, av dem 1 § 1 mom. 2 punkten sådan den lyder i lag 658/2021, 1 § 1 mom. 3 punkten sådan den lyder i lag 561/2009, 1 § 1 mom. 4 punkten sådan den lyder i lag 658/2021, 1 § 1 mom. 6 punkten sådan den lyder i lag 689/1999, 1 § 2 mom. sådant det lyder i lag 1067/2007, 1 § 4 mom. sådant det lyder i lag 1138/2014, 14 a § sådan den lyder i lag 1146/2016, 21 § sådan den lyder i lag 968/2015 och 21 b § sådan den lyder i lag 1146/2016, samt

fogas till lagen nya 1 a §, 2 a § och 17 a § som följer:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Denna lag tillämpas på Riksarkivet samt på informationshanteringsenheter enligt 4 § i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019) när de handlägger handlingar. Lagen tillämpas på välfärdsområdenas affärsverk samt på ortodoxa kyrkan och dess församlingar. Lagen tillämpas på enskilda personer eller sammanslutningar samt offentligrättsliga samfund som inte är myndigheter till den del de utövar offentlig makt eller handhar en offentlig förvaltningsuppgift och de med anledning av denna uppgift erhåller sådana handlingar som avses i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999).

På riksdagen, riksdagens justitieombudsmans kansli, statens revisionsverk och Utrikespolitiska institutet tillämpas dock endast 6 och 7 § samt 8 § 1 och 2 mom.

Om republikens presidents arkiv föreskrivs särskilt.

Statsrådets kansli är i fråga om statsrådet och ministerierna en sådan arkivaktör som avses i arkivlagen och svarar till denna del för de uppgifter som föreskrivs för arkivaktörer i arkivlagen.

1 a §

Syftet med lagen är att säkerställa bevarandet av och tillgången till kulturarv i handlingsform.

2 §

På den evangelisk-lutherska kyrkans arkiv tillämpas vad som föreskrivs i kyrkolagen.

(2 mom. upphävs)

2 a §

I denna lag avses med

a) arkivering beskrivning av handlingar i den informationsresurs som ska arkiveras och bevarande av informationsresursens integritet, konfidentialitet och bevisvärde med metoder som garanterar tillgängligheten. En handling arkiveras efter att bevaringstiden löpt ut, när den har beskrivits i informationsresursen och dess innehåll inte ändras.

b) arkivmetadata information som beskriver en handlings kontext, innehåll och struktur under hela dess livscykel och som bidrar till att handlingen bevaras enhetlig, konfidentiell och beviskraftig samt till att göra det möjligt att flytta, hantera och använda handlingen i arkivet,

c) arkivfunktion verksamhet som omfattar arkivering, ansvar för att handlingar kan arkiveras, fastställande av bevaringstider och förstöring av onödigt material,

d) handling en sådan handling som avses i 5 § 1 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

e) arkivaktörer aktörer enligt 1 § som tillämpar denna lag.

2 kap.

(16.12.2016/1146)

2 kap. har upphävts genom L [16.12.2016/1146](#).

3 kap.

Arkivfunktionen och organiseringen av den

6 §

Arkivfunktion omfattar de handlingar som inkommit till arkivaktören på grund av dess uppgifter eller som tillkommit genom dess verksamhet.

Sådana handlingar arkiveras vars arkivering det föreskrivs i lag eller med stöd av lag.

7 §

Arkivaktörerna ska sörja för uppgifterna inom arkiveringen och arkivfunktionen med beaktande av tillgängligheten, dataskyddet och informationssäkerheten i fråga om data.

(2 mom. upphävs)

Kraven på arkivfunktionen ska beaktas i den övriga informationshanteringen och i planeringen av informationssystem.

8 §

Arkivfunktionens uppgifter ska skötas planmässigt.

Arkivaktörerna svarar för arkiveringen av sina handlingar och för uppgifter inom arkivfunktionen, ser till att sådana arkivmetadata som behövs för arkiveringen samlas in till den handling som arkiveras, fastställer den beräknade tidpunkten för överföringen till arkivet, upprätthåller en beskrivning av de handlingar som arkiverats i arkivlokaler och informationssystemen samt bevarar de handlingar som ska arkiveras oförändrade, enhetliga och beviskraftiga.

För sina handlingar begär arkivaktörerna ett beslut från Riksarkivet om vilka handlingar som ska arkiveras. Riksarkivets beslut grundar sig på en värdering enligt 1 a § i denna lag som beaktar handlingarnas datainnehåll, betydelse, verksamhetsmiljö och verksamhetsprocess samt användningsbehoven för handlingarna.

Riksarkivets beslut meddelas till arkivaktörerna eller den aktör som svarar för informationssystemet eller den gemensamma informationsresursen. Omprövning får begäras i detta beslut. Bestämmelser om begäran om omprövning finns i förvaltningslagen (434/2003).

9 §

För arkiveringen ska arkivaktören utse en ansvarig person som har tillräcklig sakkunskap och utbildning om uppgifter inom arkivfunktionen.

(2 mom. upphävs)

10 §

Riksarkivet har trots sekretessbestämmelserna rätt att för sina uppgifter enligt 8 § 3 mom., 14 § och 14 a § få uppgifter om ordnandet av arkivfunktionen och arkiveringen, om informationsresurser och om behandlingen av personuppgifter.

När Riksarkivet gör en bedömning enligt 2 § 1 mom. 2 a punkten i lagen om Riksarkivet ska Riksarkivet utöver rätten att få uppgifter enligt 1 mom. ges tillgång till arkivaktörens arkivlokal om uppgiften kräver det.

4 kap.

Framställning, förvaring och användning av handlingar

11 §

Arkiveringen ska genomföras på ett säkert sätt med metoder som tryggar uppgifternas bevaring, användbarhet, tillgänglighet, enhetlighet och oföränderlighet.

Riksarkivet får meddela närmare föreskrifter om det tekniska genomförandet av kraven på arkivering och om formen på de handlingar som ska arkiveras.

12 §

upphävs

13 §

upphävs

14 §

Statliga ämbetsverk och inrättningar, domstolar och andra rättskipningsorgan samt andra statliga myndigheter ska överföra de handlingar som ska arkiveras och deras arkivmetadata i elektronisk form till Riksarkivet. Riksarkivet får meddela närmare föreskrifter om det tekniska genomförandet av överföringen.

Den som överför handlingar svarar för kostnaderna för de handlingar som ska arkiveras, för förvaringen av dem före överföringen, för att ställa handlingarna i överförbar form och för överföringen till Riksarkivet, om inte något annat avtalas mellan Riksarkivet och den som överför handlingarna.

Från andra än i 1 mom. avsedda arkivaktörer kan Riksarkivet med stöd av ett särskilt avtal ta emot handlingar som ska arkiveras innan denna lag träder i kraft och arkivmetadata som gäller dem. Om det inte särskilt föreskrivits om offentligheten i fråga om handlingar som överläts på basis av avtal, iakttas 17 § 2 mom.

Andra arkivaktörer än de som avses i 1 mom. kan överföra handlingar som ska arkiveras efter ikraftträdandet av denna lag och arkivmetadata som gäller dem till Riksarkivet i elektronisk form i enlighet med 5–7 mom.

Avvikelse får göras i fråga om överföringen och den elektroniska formen om det är nödvändigt på grund av behandlingskraven för säkerhetsklassificerade handlingar, övriga informationssäkerhetskrav eller av någon annan nödvändig orsak som har samband med handlingens karaktär.

Handlingar som överförs till elektronisk form och som har ett särskilt värde i den ursprungliga formen ska överföras till Riksarkivet också i ursprunglig form.

Riksarkivet beslutar efter att ha hört den berörda arkivaktören om tidpunkten för och sättet för överföringen.

14 a §

Riksarkivet får meddela närmare föreskrifter om överföring av handlingar som ska arkiveras till elektronisk form och det tekniska genomförandet av kraven på förstöring av handlingar som överförs till elektronisk form samt om bedömningskriterierna för det kulturhistoriska värdet eller det juridiska bevisvärdet.

De fysiska uttrycksformerna för handlingar som ska arkiveras och överförs till elektronisk form får förstöras endast om detta kan ske utan att bevarandet av handlingen samt dess integritet samt fastställandet av handlingens autenticitet eller av autenticiteten för de uppgifter som ingår i den äventyras och utan att handlingens kulturhistoriska värde eller juridiska bevisvärde minskar.

15 §

Upphävs

16 §

Riksarkivet får meddela arkivaktörer enligt 1 § 1 och 3 mom. närmare föreskrifter om arkivmetadata för handlingar.

5 kap.

Privata handlingar och andra handlingar som ska arkiveras

17 §

Handlingar i privat ägo som ska arkiveras kan överlätas till Riksarkivet med stöd av ett avtal.

I fråga om offentlighet för privata handlingar enligt 1 mom. gäller vad som har överenskommits med Riksarkivet om utlämnande av uppgifter.

17 a §

Andra än i 17 § avsedda handlingar som är av betydelse för bevarandet av Finlands kulturarv kan överlätas till Riksarkivet med stöd av ett avtal.

I fråga om offentlighet för handlingar enligt 1 mom. gäller vad som har överenskommits med Riksarkivet om utlämnande av uppgifter.

18 §

upphävs

19 §

Om en handling som är i privat ägo och som är av betydelse för Finlands kulturarv löper uppenbar risk att förstöras eller förkomma, eller om handlingen bjuds ut till försäljning, har Riksarkivet rätt att ta en kopia eller göra en elektronisk upptagning av handlingen eller rätt att lösa in handlingen.

Om utförelse ur landet av handlingar som avses i denna paragraf föreskrivs särskilt.

20 §

Riksarkivet kan bestämma att en privat handling som kan antas uppfylla villkoren i 19 § 1 mom. omedelbart ska överföras för förvaring till Riksarkivet eller dess datasystem eller till någon annan säker förvaringsplats hos en myndighet tills frågan om kopiering, lagring eller inlösen har avgjorts genom ett lagakraftvunnet beslut.

Uppgifter ur en handling som avses i 1 mom. får inte lämnas ut till utomstående under förvaringstiden. Om anspråket på kopiering, lagring eller inlösen har förkastats genom ett lagakraftvunnet beslut, får uppgifter ur en handling som avses i 1 mom. inte heller senare lämnas ut till utomstående.

21 §

Omrövning av ett beslut av Riksarkivet som avses i detta kapitel får begäras på det sätt som anges i förvaltningslagen (434/2003).

Ett beslut med anledning av begäran om omrövning får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

Ändring i en bestämmelse av Riksarkivet om temporär förvaring enligt 20 § 1 mom. får dock inte sökas genom separat besvär.

6 kap.

Särskilda bestämmelser

21 a §

upphävs

21 b §

Riksarkivet har rätt att på elektronisk väg lämna ut uppgifter om handlingar som överförts till Riksarkivet.

Trots vad som föreskrivs i 14 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet ska Riksarkivet meddela ett avgörande som gäller en begäran om att lämna ut en arkiverad handling senast inom en månad från mottagandet av begäran. Den tidsfrist som avses ovan är dock två månader, om

- 1) de begärda handlingarna är många eller innehåller sekretessbelagda delar, eller
- 2) någon annan orsak som kan jämföras med en sådan som nämns i 1 mom. föranleder att det krävs specialåtgärder eller en större arbetsmängd än normalt för att behandla och avgöra ärendet.

Riksarkivet får i det allmänna datanätet för allmänheten öppna en elektronisk förbindelse till sådana handlingar och uppgifter som den som är berättigad till förbindelsen har rätt att få tillgång till. Utöver vad som föreskrivs i 4 kap. i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019) är en förutsättning för öppnande av en elektronisk förbindelse att

- 1) förbindelsen begränsas till endast enskilda sökningar av sådana behövliga eller nödvändiga uppgifter som är förenliga med rätten till information,
- 2) informationens användningsändamål utreds i samband med beslut om utlämnande av uppgifter.

22 §

upphävs

Denna lag träder i kraft den 2023 .

Med avvikelse från 14 § 1 mom. överförs välfärdsområdenas social- och hälsovårdshandlingar till Riksarkivet tidigast 10 år från lagens ikraftträdande.
